

Eläinsuojan ympäristöluvan pohjaveden tarkkailuvelvoitteen muutos, MTY Puikko, Tornio

MELAYMP 15.10.2024 § 62
2715/11.01.00.00/2022

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Lotta Mattila, puh. 040 770 3239

Maatalousyhtymä Puikon eläinsuojalla on Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 2.7.2015 myöntämä ympäristöluva (Nro 85/2015/1, PSAVI/2575/2013, liite 1). Eläinsuoja sijaitsee Kattilaharjun (1285101) vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pinta- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E). Ympäristöluvan lupamääräyksissä on pohjaveden laadun tarkkailuvelvoite kerran vuodessa (kesäkuussa) tilakeskuksen rengaskaivosta sekä yhdestä havaintoputkesta. Toiminnanharjoittaja on tehnyt ympäristöluvan mukaista tarkkailua vuodesta 2016. Tuloksissa ei ole havaittu muutoksia pohjaveden laadussa.

Toiminnanharjoittaja on 24.4.2024 on jättänyt Meri-Lapin ympäristölautakunnalle hakemuksen muuttaa eläinsuojan ympäristöluvan lupamääräyksiensä tarkkailuvelvoitetta vuoden 2024 alusta niin, että vuosittaisesta tarkkailuvelvotteesta luovutaan ja jatkossa pohjaveden laatua tarkkaillaan kolmen vuoden välein (liite 2).

Ympäristönsuojelulain (527/2014) ja ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 1.5.2015 voimaan tulleiden muutosten mukaan MTY Puikon eläinsuojan valvonta- ja lupaviranomainen on Tornion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristöluvan lupamääräysten mukaan Tornion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa ja perustellusta syystä tulosten perusteella muuttaa pohjaveden laadun tarkkailua, kuten näytteenotokertojen määrää ja tiheyttä.

Hakemuksesta tehty kuulutus, hakemusasiakirjat ja eläinsuojan ympäristöluva ovat olleet nähtävillä 5.9.-11.10.2024 välisenä aikana Tornion kaupungin nettisivuilla. Toiminnan vaikutuksen piirissä olevia kiinteistöjä on kuultu 600 metrin etäisyydeltä. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Lapin ELY-keskukselta sekä Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnalta. Hakemuksen johdosta määräaikaan mennessä saapui kaksi lausuntoa ja yksi muistutus.

Lausunnossaan 7.6.2024 Lapin ELY-keskus (liite 3) toteaa seuraavaa: *"Lapin ELY-keskus toteaa, että ympäristöluvan mukainen eläinsuoja ja siihen liittyvä pohjavesitarkkailu eivät sijoitu Kattilaharjun pohjavesialueella sijaitsevan käytössä olevan vedenottamon läheisyyteen (etäisyys noin 2,5 kilometriä). Lapin ELY-keskus katsoo, että tarkkailua voidaan toteuttaa jatkossa kolmen vuoden välein, koska toiminta sijaitsee kaukana vedenottamosta ja koska alueella toteutetun tarkkailun perusteella pohjaveden laadun ei ole havaittu heikentyvän.*

Lapin ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että mikäli pohjaveden laadussa havaitaan jatkossa toiminnasta aiheutuvia muutoksia, tulee tarkkailutiheyttä tarkastella uudelleen.

Lapin ELY-keskus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että pohjaveden laatuhavainnot puuttuvat valtakunnallisesta pohjavesitietojärjestelmästä (Povet/Pisara) vuodesta 2020 alkaen. ELY-keskus muistuttaa, että toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että laboratorio vie tulokset

pohjavesitietojärjestelmään, sillä ELY-keskus ei tee laatuhavaintojen tallennuksia tietojärjestelmään. ELY-keskus edellyttää lisäksi, että toiminnanharjoittaja huolehtii puuttuvien tarkkailutulosten viemisestä takautuvasti pohjavesitietojärjestelmään. ”

Lausunnossaan 26.9.2024 Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta (liite 4) toteaa seuraavaa: ” Maataloudessa pohjavesien pilaantumista voivat aiheuttaa erityisesti eläinten lanta, lannoitus ja kasvinsuojeluaineiden käyttö sekä kemikaalien, jäteöljyjen ja muiden jätteiden varastointi. Erityisen tarkkana pitää olla, jos tila sijaitsee pohjavesialueella. Suosittelenkin kuulemaan Meri-Lapin Vesi Oy:tä asian johdosta.

Maataloudessa on noudatettava alkutuotannolle asetettuja vaatimuksia. Alkutuotantoasetuksen mukaan toimijalla on oltava tieto käytettävän veden laadusta. Eläinten juomaveden tulisi täyttää talousveden laatuvaatimukset. Toimijan on muistettava, että hän harjoittaa toimintaa pohjavesialueella sekä käytössä olevan kaivon läheisyydessä, mikä tarkoittaa huolellisuutta erilaisten pohjavettä pilaavien kemikaalien, jätteiden, lannan ja virtsan käsittelyn sekä varastoinnin suhteen. Vesi kannattaa tutkituttaa säännöllisesti, vaikka kaivon vettä käytettäisiin ainoastaan eläinten juomavetenä ja pesuvetenä.

Hakemuksen liitteenä on analyysituloksia seitsemältä vuodelta, vuoden 2023 tulokset puuttuivat. Tuloksista voidaan todeta, että veden laatu on täyttänyt tutkituilta osin talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja -tavoitteet. Ympäristöterveysvalvonta puoltaa vesinäytteiden tutkimisen harventamista yhteen kertaan kolmessa vuodessa. Analyysit voidaan pitää edellisen kaltaisina, mutta öljyhiilivetyjen säännöllinen tutkiminen tulisi tehdä esim. kerran kuudessa vuodessa. Samalla kuitenkin muistutetaan, että pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton. Pohjavesimuodostumat ovat herkkiä ihmistoiminnan vaikutuksille, minkä vuoksi on tärkeää ennaltaehkäistä pohjaveden laadun heikkenemistä.

Pohjaveden suojele ja talousveden turvaaminen onnistuu parhaiten, kun riskit tiedostetaan ennakoita. Luottamus veden käyttökelpoisuuteen ja laatuun sekä sen säilymiseen tulee säännöllisen tutkituttamisen kautta sekä omia toimintatapoja tarkkailemalla ja ohjeistamalla. Pohjavesialueilla on tiukemmat määräykset; siellä on esimerkiksi kielletty lannan aumavarastointi sekä rajoitettu kasvinsuojeluaineiden käyttöä. ”

Muistutuksessaan 26.9.2024 Meri-Lapin Vesi Oy (liite 5) toteaa seuraavaa: ” Meri-Lapin Vesi Oy ei näe estettä tarkkailuvelvoitteen muutokseen, jossa tarkkailuväliä harvennetaan.

Muutospäätöksessä tulisi kuitenkin huomioida, että mikäli harvennetussa tarkkailussa havaitaan pohjaveden laadun huonontumista, tulisi tarkkailuvelvoite palauttaa alkuperäisen päätöksen mukaiseksi vuosittain tehtäväksi valvonnaksi. ”

Lausunnoista ja muistutuksesta pyydettiin vastinetta hakijalta, ja hakija toimitti vastineen 7.10.2024. Vastineessa todetaan seuraavaa: ”Vastineena Maatalousyhtymä Puikko toteaa, että em. tahot puoltavat eivätkä näe estettä näytteenoton harventamiseen kolmen (3) vuoden välein tapahtuvaksi ja odottaa Meri-Lapin ympäristölautakunnalta myönteistä päätöstä asiassa.”

Liitteet

Eläinsuojan ympäristölupa
Hakemus, saapunut 24.4.2024
Lapin ELY-keskuksen lausunto

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnan lausunto
Meri-Lapin Vesi Oy:n muistutus
Maatalousyhtymä Puikon vastine

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristölautakunta päättää, että Maatalousyhtymä Puikon eläinsuojan ympäristöluvan lupamääräyksen tarkkailuvelvoitetta muutetaan hakemuksen mukaisesti. Vuosittaisesta tarkkailuvelvoitteesta luovutaan ja jatkossa pohjaveden laatua tarkkaillaan luvan mukaisesti kolmen vuoden välein. Pohjaveden tarkkailu on tehty luvan mukaisesti vielä vuonna 2024. Seuraava pohjaveden tarkkailu tulee tehdä vuonna 2027. Mikäli pohjaveden laadussa havaitaan jatkossa eläinsuojan toiminnasta aiheutuvia muutoksia, pohjaveden tarkkailutiheyttä tullaan tarkastelemaan uudelleen (pohjaveden pilaamiskielto). Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia vuosien 2016-2024 tarkkailutulokset takautuvasti pohjavesitietojärjestelmään. Tästä lähtien toiminnanharjoittajan tulee velvoittaa laboratoriota viemään tarkkailutulokset pohjavesitietojärjestelmään.

Perustelut:

Eläinsuojan ympäristöluvassa on asetettu pohjaveden laadun seurantavelvoite tehtäväksi vuosittain kesäkuussa. Toiminnanharjoittaja on huolehtinut pohjaveden tarkkailusta lupamääräysten mukaisesti. Tarkkailuvelvoitteen vähentämisestä vuosittaisesta tehtäväksi kolmen vuoden välein ei voida olettaa aiheutuvan pohjaveden laadun huonontumista, sillä vuosittaisissa tarkkailutuloksissa (2016-2023) ei ole havaittu muutoksia pohjaveden laadussa.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 65 §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamiaan tarkkailumääräyksiä tai hyväksymäänsä suunnitelmaa luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 66 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on huolehdittava määräajoin suoritettavasta maaperän ja pohjaveden tarkkailusta ottaen huomioon sellaiset laitosalueella olevat vaaralliset aineet, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista (merkitykselliset vaaralliset aineet).

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Päätös lähetetään tiedoksi hakijalle, lausuntojen antajille, muistutuksen jättäneelle sekä muille asianosaisille. Kuulutus päätöksestä laitetaan nähtäville Tornion kaupungin verkkosivuille 22.10.2024. Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan Hallinto-oikeudelta viimeistään 28.11.2024.

Päätös

Hyväksyttiin.
